

Egy új intézményi identitás kialakításának programja. Jelképek, emlékhelyek kialakításának tervezete az Andrássy Gyula Gimnázium és Kollégium területén

Az elmúlt években olyan fejlemények zajlottak le országunk és intézményünk életében, amelyek nyomán körvonalazódott két elképzelés, amelyet az intézmény területén szeretnénk megvalósítani. Mindkét terv több évre előre szól és a hagyományok ápolásával kapcsolatos.

1. Az egyik terv az intézményen belül emléktáblák elhelyezése XX. századi magyar történelmi események kapcsán.

Ezek elkészítésének időpontja valamely történelmi évfordulóhoz kapcsolódna, az alábbi sorrendben:

1. Emléktábla a magyar zsidóüldözésre emlékezve, a magyar holokauszt 65. évfordulója alkalmából, felavatva 2009. április 16-án.
2. Emléktábla a trianoni békeszerződés megkötésének 90. évfordulójára emlékezve, felavatva 2010. június 4-én.
3. Emléktábla az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc hőseire és ártatlan áldozataira emlékezve, felavatva a forradalom 55. évfordulóján, 2011. október 23-án.
4. Emléktábla a kommunista diktatúrák áldozataira emlékezve Kovács Béla kisgazdapárti vezető letartóztatásának 65. évfordulóján, felavatva 2012. február 25-én.

Indoklás

Az utóbbi években úgy látom, hogy Magyarországon téves elképzelések vannak az európaiságról a felnővekvő, már a rendszerváltás körül vagy után született fiatalok körében. Ezt röviden talán úgy lehetne megfogalmazni: nem értik azt, hogy azzal, hogy ebben az országban élnek, Európában élnek; azzal, hogy Magyarország állampolgárai, azzal egyúttal európaiak is; és ez 1000 évvel ezelőtt, 970 és 1038 között eldőlt. Nem értik, hogy Európa lényege, alapja egyrészt a nyugati keresztény civilizációhoz való tartozás volt, másrészt a

sokszínűség, a változatosság, ahol az összekötő kapcsok mindig megvoltak ugyan (pl. a középkorban a latin nyelv általános használata az írástudók körében vagy ma az Európai Unió), de egyéni, hagyománybeli, majd az újkortól nemzeti értelemben a kontinenst mindig a sokszínűség jellemezte és jellemzi ma is. Nem értik azt, hogy nemzeti hagyományaink sajátosságaink egy-egy fontos állomására való emlékezés egy európai nemzet hagyományainak a megőrzését is jelenti egyben. Ezt általában minden európai országban értik, csak nálunk van ennek nagyon alacsony presztízse a fiatalok körében. Úgy tapasztalom, hogy gyerekeink az gondolják: attól lesznek európaiak, hogy külső mintákat vesznek át és másolnak le abban a tévhitben, hogy ezek a mi sajátos viszonyaink között is ugyanúgy működnek majd, mint nyugaton. (Régen is voltak ilyen elképzelések, és mindig meg is buktak a hazai realitások talaján.)

Ami még ennél is rosszabb, hogy - véleményem szerint - egyre inkább terjed az a felfogás, hogy akkor lesznek csak igazi európaiak, ha végleg (ezt szeretném kiemelten hangsúlyozni: **végleg!**)

) elhagyják a hazájukat, valahol a „boldog” Nyugat-Európában (vagy még messzebb) keresve az egyéni boldogulást, megfeledkezve a múltjukról. Ezek a fiatalok gyökértelen idős emberek lesznek ott, ahova áttelepülnek, és nagyon hiányozni fognak (már hiányoznak is) innen, ahol pedig nagy szükség lenne rájuk.

Sajnos, a mai Magyarországon erre a problémára kevés figyelmet fordítunk. Az eldurvult közbeszéd lett a jellemző a politikára, a médiára, és ez lassan leszivárog a hétköznapi beszédbe is. Folyik egy politikai alapú adok-kapok küzdelem, és mindeközben elfeledkezünk a legfontosabbról: országunk, gyermekeink, unokáink jövőjéről - a saját hazájukban.

Természetesen nem gondolom, hogy ez a szerény kísérlet, hogy egy középiskolában alkalmas helyeket teremtünk arra, hogy a múltunk egy-egy fontos eseményére való emlékezés kapcsán megpróbáljuk erősíteni tanulóink európaiságba ágyazott nemzeti identitását, hazaszeretetét, az megoldana országosan bármit is. Ez egy nagyon kicsi lépés lenne, de ha megtehető, akkor próbáljuk mi, helyi szinten ezt megtenni.

Az emléktáblák kapcsán általam felsorolt események - Trianon kivételével – mind olyanok, amelyekről mindenképpen intézményi szinten is meg kell emlékeznünk, és egy emléktábla megkoszorúzásával ezek az alkalmak emlékezetesebbé tehetők. Trianonról pedig az a véleményem, hogy oly mértékben befolyásolja mind a mai napig mindennapi életünket, ami miatt feltétlenül beszélnünk kell rendszeresen róla nemcsak az emlékezés, hanem az ismeretterjesztés miatt is. Ráadásul Trianon Békéscsaba történetében is fontos mérföldkővé vált, hisz megyeszékhellyé emelkedése részben ide vezethető vissza, ugyanakkor Trianonban gyökereznek a második világháború utáni kényszerű népességcseréknek a várost érintő eseményei is. De Trianon következménye Békés megye mai területének kialakulása is, hiszen a régi megyéhez 4 további megyéből csatoltak ide területeket - részben a véglegessé váló trianoni országhatárok miatt - 1950-ben. Észak- és Dél-Békés sajátos problémáinak alapja is a trianoni békeszerződésben található meg.

Az új emléktáblák közül az 1956-ra emlékezőt a fiúkollégium falán helyeznénk el, mert ennek az eseménynek ehhez az épülethez köthető helyi vonatkozása van. Itt tartották fogva Lukács Mátyást, a Szovjet Vörös Hadsereg kárpátaljai születésű magyar katonáját, aki nem volt hajlandó fegyverét használni nemzettársai ellen, ami miatt később majdnem kivégezték. A többi emléktábla a gimnáziumi A-épület befelé néző falán lenne, ahol a magyar történelem emlékfalát alakítanánk ki.

2. A másik terv tulajdonképpen folytatása az előzőnek, kiváltó oka pedig az intézmény névváltoztatása volt. Ez az esemény arra intett minket, hogy több figyelmet kell fordítanunk az intézményi identitás, összetartozás-tudat erősítésére is. Ennek érdekében **az intézmény névadóiról szeretnénk szobrokat emelni az intézmény területén.**

Három mellszoborról lenne szó:

1. Habsburg Rudolfé, aki az eredeti intézmény névadója volt. A szobor helye a gimnáziumi B-épület fiúkollégium felőli kijáratánál lenne.

2. Lorántffy Zsuzsánnáé, aki a másik elődintézmény, az 1957-ig működő leánygimnázium névadója volt. A szobor helye a gimnáziumi A-épület leánykollégium felőli kijáratánál lenne.

3. A jelenlegi névadó, Andrássy Gyula mellszobra, amely az A-épület mellett, az ünnepségek hagyományos helyszínén, a zászlórúd közelében lehetne. (Ez kiegészítené egyúttal a fentiekben vázolt emlékfalat is.)

Indoklás

1. Jövő nincs múlt nélkül, ez egy intézmény életére is igaz. Csak az tudja hova megy, aki tudja,

honnan jött. Ennek a megismerendő múltnak a tárgyasult emlékei lehetnek a névadókra emlékező, emlékeztető szobrok.

2. A jelenlegi helyzet a következő: Az intézmény területén található Rózsa Ferenc mellszobra, valamint Mladonyiczky Béla Munkácsy Mihályról készített fejszobra. Ezek a szobrok a Rózsa Ferenc Gimnáziumra emlékeznek. A fiúkollégium földszintjén található Deák Ferenc domborműve, amely a kollégium utolsó, jelentőségében, nevében legkiemelkedőbb névadójára emlékezik. Van emléktáblája az egykori laktanya névadójának, NagySándor József honvédtábornoknak és a 101-es gyalogezred katonáinak is. A mostani állapot így igencsak kívánnivalót hagy maga után.

3. Az intézmény múltját figyelembe véve a két elődgymnázium névadója olyan hosszú ideig volt névadó, ami miatt indokolt szobrok emelése a tiszteletükre. Történelmi szerepük sem támadható, hisz Habsburg Rudolf közismert volt - a feltehetőleg édesanyja, Erzsébet királyné hatására kialakult – magyarok iránti szimpátiájáról. Lorántffy Zsuzsánna iskolaalapító, oktatástámogató tevékenysége pedig külön fejezete a magyar oktatástörténetnek. Egy ilyen szobornak különösen helye van egy iskola területén.

4. Az intézmény jövője, egy új identitás kialakítása szempontjából nagyon fontos lenne Andrassy Gyulának, a mostani névadónknak szobrot emelni. Történelmi szerepét, jelentőségét itt nem kívánom részletezni, hisz ez az elmúlt években már közismertté vált. Mi ennek az elkészültét tartjuk a legsürgősebbnek, a leginkább időszerűnek. Ezt a szobrot szeretnénk 2010. március 8-án felavatni. Ez Andrassy halálának 120. évében lenne, a névadó születésnapján.

A programot az intézményi nevelőtestület 2009. januárjában fogadta el.

Komáromi István
igazgató